

VELİLERİN ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARINI TERCİH ETMESİNE ETKİ EDEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ: ÖLÇEK GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

INVESTIGATION OF THE FACTORS AFFECTING THE PRIVATE TEACHING INSTITUTIONS OF PARENTS: SCALE DEVELOPMENT STUDY

Süleyman KARATAŞ

Doç. Dr. Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Antalya-Türkiye

Orcid: <https://orcid.org/0000-0003-0002-2886>

skaratas07@gmail.com

Savaş VARLIK

Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Doktora Öğrencisi, Antalya-Türkiye

Orcid: <https://orcid.org/0000-0001-8894-2649>

savasvarlik@yahoo.com

Received Date: 28-12-2018

Accepted Date: 19-03-2019

Published Date: 30-07-2019

Öz

Özel öğretim kurumlarının tercih edilmesine etki eden faktörler ölçeğinin geliştirilmesini amaçlayan bu araştırma, nicel verilere dayalı genel ve ilişkisel tarama modelinde bir araştırmadır. Araştırmanın felsefesi realizm, paradigması ise işlevsel paradigmadır. Araştırmanın çalışma evreni Konya ve Antalya illerinde özel öğretim kurumlarına çocuklarını gönderen öğrenci velileri olarak tespit edilmiştir. Örneklem hacmi olarak 200+ öğrenci velisine kolayda örnekleme alma yöntemiyle ulaşılmıştır. MCKinsey'in 7-S modeline dayanılarak özel öğretim kurumu öğretmenleri, özel öğretim kurumu yöneticileri ve özel öğretim kurumu velileri ile yüz yüze görüşmeler neticesinde altı boyut altında 70 önerme yazılmıştır. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda 33 madde ile ölçeğin yapı ve kapsam geçerliliği sağlanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ise keşfedici yapının doğrulanması yapılmış ve uyum iyiliklerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alfa testi ile önermelerin birbirleri ile tutarlılıklarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Genel olarak ise "Özel Öğretim Kurumlarının Tercih Edilmesine Etki Eden Faktörler" ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Özel Öğretim Kurumu, Tercih, Faktörler, Ölçek Geliştirme

Abstract

This research, which aims to develop a scale of factors affecting the preference of private teaching institutions, is a research in general and relational screening model based on quantitative data. The philosophy of the research is realism, paradigm is the functional paradigm. The study population of the study was determined as the parents of the students who sent their children to private education institutions in Konya and Antalya provinces. The sample size was reached to 200+ students with easy sampling. Based on MCKinsey's 7-S model, 70 proposals were written in six dimensions as a result of face-to-face interviews with teachers of private education institutions, administrators of private education institutions and parents of private education institutions. As a result of the exploratory factor analysis, the structure and scope validity of the scale was ensured with 33 items. As a result of confirmatory factor analysis, it was concluded that the exploratory structure was validated and the fit fits were high. It was found that the alpha test and the propositions were consistent with each other. In general, it is concluded that "Factors Affecting the Choice of Private Education Institutions" is a valid and reliable measurement tool.

Key Words: Private Teaching Institution, Preference, Factors, Scale Development

GİRİŞ

Eğitimi, değişen şartlara uyum sağlamak ve öğrencileri örgün eğitimde tutmaya çalışmak tüm ülkeler için öncelikli konuların başında gelmektedir (Türkiye Eğitim Meclisi Raporu, 2014, s. 198). Çünkü "bir ülkenin eğitim düzeyi o ülkenin kalkınma ve uygarlıkta ulaştığı noktayı yansıtan bir aynadır" (Adem, 2008, s. 153). Bu nedenle eğitim, iktisadi anlamda temel bir unsur olup, iyi yetişmiş beşeri sermayeye sahip ülkeler daha hızlı kalkınmaktadırlar (Yirci ve Kocabaş, 2014, s.395). Gelişimin

anahtarı insandır. Bu nedenle insanların bilgi, beceri, davranış, deneyim ve değerleri geliştirilmelidir. Beşeri sermaye, işgücünün özellikleri olarak özetlenir. 20. yüzyılın sonlarında yapılan birçok araştırmada, insan sermayesi ile ekonomik kalkınma arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Bu çalışmalarda, bu ilişkinin doğrudan orantılı olduğu, yani insan sermayesinin yüksek seviyesinin ülkenin kalkınması üzerinde etkili olduğu söylenilebilir. 1929-1982 arasında ABD'de yapılan başka bir çalışmada, kişi başına düşen gelirdeki artışın % 25'inin eğitim sürecindeki artışla ilgili olduğu belirlenmiştir. Ayrıca beşeri sermayeye yapılan yatırımların ülkelerin ekonomik gelişimini hızlandırdığı belirtilmektedir. Güney Kore, Japonya ve Almanya bu durumun en güzel örnekleridir (Karataş ve Çankaya, 2010).

Öte yandan, küreselleşme ve eğitim arasındaki ilişkinin iki yönlü olduğu söylenebilir. Başka bir deyişle, küreselleşme dünyadaki eğitim sistemlerini yenilik yapmaya zorlarken, nitelikli eğitimin sonuçları küreselleşmeye hız ve yön vermektedir (Çalık ve Sezgin, 2005, s.58). Eğitim küreselleşmeyle birlikte hızla değişip dönüşmektedir. Özellikle, toplumlarda televizyon, bilgisayar ve internet teknolojilerinin gelişmesi ve ucuzlaşması gibi değişiklikler olmuştur. Bugün, bebeklikten bu yana teknoloji ile etkileşime giren bireyler, önceki nesillere göre farklı özelliklere sahiptirler. Eğitimde bilgisayar, internet ve eğitim videolarının kullanımı eğitimdeki bu değişimler üzerinde de etkili olmuştur (Eser, 2014, s.217). Güncelliği yakalayan eğitim sistemleri hitap ettiği yetişmekte olan nesle fayda sağlayacaktır. Eğitim sisteminin etkililiği, bu sayede öğrenende yeni ufuklar açılmasına; bilgi hamallığından ziyade bilgi kullanıcılığına geçilmesine vesile olacaktır. Eğitim sistemleri “öğrenciye, bilgiye nasıl ulaşılacağını ve bu bilgiyi nasıl kullanacağını öğretmelidir” (Dikkaya ve Özyakışır, 2006, s.164).

Günümüzdeki değişimler, talepler, ihtiyaçlar ve düşüncelerdeki farklılıklar doğal olarak eğitim alanında, dolayısıyla özel öğretim alanında bir çok soruna yol açmaktadır (Özel Okullar ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Sempozyumu, Ocak 2005). Ebeveynler çocuklarına en iyi eğitimi vermek istemektedirler. Satın alma gücü, çocuklarını daha kaliteli eğitim için daha nitelikli ve kaliteli okullara göndermek isteyen ebeveynler tarafından artırılmaya çalışılmaktadır (Kulaksızoğlu, Çakar ve Dilmaç, 1999, s.233). Ebeveynler, çocuklarının kurslarda öğrendiklerinden memnun değildir, aynı zamanda çocuklarının yeteneklerine göre seçtikleri alanda çalışmasını istemektedirler (Sarıçay, 2012, s.23). Velilerin bütçelerini zorlayarak daha iyi hizmet verdiklerini düşündükleri okullara yönelmeleri veliler açısından tercih sorununu, özel okullar açısından ise rekabet ve pazarlama sorununu beraberinde getirmektedir (Hesapçioğlu ve Nohutçu, 1999, s.183).

Özel okullar, Millî Eğitim Bakanlığı'nın gözetim ve denetimi altında faaliyet gösteren, işleyişleri yasal esaslara dayanan ve bir ücret karşılığında eğitim hizmeti veren örgütlerdir (Subaşı ve Dinler, 2003, s.18). Türkiye'de faaliyet gösteren özel okullar, dört ana grupta toplanabilir. Bunlar; Özel Türk Okulları, Özel Azınlık Okulları, Özel Yabancı Okulları, Özel Uluslararası okullardır. Özel Türk Okulları; T.C uyruklu özel ve tüzel kişiler tarafından açılan anaokulu, ilköğretim ve lise düzeyindeki resmi okullar statüsünde program uygulayan okullardır. Özel azınlık okulları; Osmanlı döneminde Musevi, Rum ve Ermeni azınlıklar tarafından kurulmuş, Lozan antlaşması ile güvence altına alınan anaokulu, ilköğretim ve ortaöğretim okullarıdır. Bu okullara TC vatandaşı olup Türkiye'de yaşayan azınlık ailelerin çocukları devam edebilmektedir. Özel Yabancı Okulları; Osmanlı döneminde Almanlar, İtalyanlar, Amerikalılar ve Avusturyalılar tarafından kurulmuştur. Bu okulların kurulma dayanağı Lozan Antlaşmasıdır. Türk ailelerin çocuklarının da gidebileceği okullardır. Amerikan okulları ile ilgili olarak 01 Ekim 1931 tarihinde yapılan antlaşmada yer alan “Corporation” kelimesinin farklı ve tartışmaya açık yorumlamaları sonucunda Amerikalılar tarafından açılan eğitim kurumları da İngiliz, İtalyan ve Fransız eğitim kurumlarına tanınan statüyü kazanmıştır (Eren, 2005, s.19). Özel Uluslararası Okullar; 625 sayılı yasanın 5. maddesi çerçevesinde açılan ve sadece yabancı uyruklu öğrencilerin devam edebildiği okullardır.

Özel öğretim (özel okul) anlayışı, Selçuklular döneminde, üst düzey yöneticilerinin bilim adamlarından almış oldukları özel derslerle başlamış, Osmanlı İmparatorluğunun yüzünü batıya çevirdiği dönemde yoğunlaşmıştır. Osmanlı İmparatorluğunun ilk zamanlarında başarı ile öğretim veren medreselerin, 16. yy'da bozulmalarından dolayı, buralarda oluşan zihniyet, gelişmeleri engellemiştir. Tanzimat'tan itibaren açılan batı örneği okullar da kendinden bekleneni tam olarak verememişlerdir (Eren, 2005, s.11). Özel okullarla ilgili yapılan çalışmalarda özel okulların devlet okullarının yetersiz bulunduğu dönemlerde çekici bir alternatif olarak görüldüğü ortaya çıkmıştır. Türkiye'deki özel okulların 1950'li yıllardaki durumu da bu genellemeye iyi bir örnek oluşturmaktadır. Bu yıllarda resmî okullarda verilen yabancı dil eğitiminin özel okullarda verilen yabancı dil eğitiminden bir hayli geride olması, özel okullara olan talebi arttırmıştır (Yağın, 1997, s.52). Özel okulların 1980'lerden sonra teşvik kapsamına alınması ve teşvikle ilgili yapılan değişiklik ile özel okul açanlara çeşitli teşviklerden yararlanma imkânı verilmesi bu okulların sayısında hızlı bir artışa neden olmuştur (Kamburoğlu, 1997, s.27-28).

Özel bir okul, yaşayabilmek ve sürdürülebilir kârlı bir kurum haline gelebilmek için, çevresinin ihtiyaçlarını, gereksinimlerini ve beklentilerini karşılayabilmeli ve kaliteli hizmetler sağlayabilmelidir. Bu nedenle, genel olarak, özel okullardan velilerin beklentileri, çocuklarını üstün nitelikteki insan sermayesini yetiştirerek onları donanımlı hale getirebilmelidir. Ancak, özel okulların hayatı için bu yeterli değildir. Diğer kurumlarda, kuruluşlarda ve işletmelerde olduğu gibi, hizmetlerini tüm yönleriyle uygun bir şekilde sunmalı ve ebeveynlerin beklentilerine dikkate almalıdırlar. Bu sürecin etkili ve sistematik olması için, özel okulların bu konulardaki reklam, tanıtım, müşteri memnuniyeti kriterleri ve becerilerinin farkında olmaları da ayrıca önem arz etmektedir.

Özel okullar, hızla değişen ve birkaç yıl sonrası bile zor tahmin edilebilen dünyamızda ayakta kalabilen, öğrenen, sorgulayan, sorumluluk alabilen gençler yetiştirmeyi hedef olarak seçmişlerdir. Günümüz çocukları farklı düşünmekte, farklı isteklerde bulunmakta, farklı hususlar hissetmekte, teknolojik gelişmeler ve dijital mucizelerle büyümektedirler. Özel okullarda eğitim ve öğretim, 625 sayılı yasanın 26. maddesinde belirtildiği gibi, resmî okullardakine uygun olarak düzenlenir. Ancak özel okullar resmî ve dengi okullarda okutulmayan seçmeli dersler ile değişik programlar için ayrı bir öğretim programı uygulama hakkına sahiptir. Özel öğretim kurumlarında uygulanan ders programları resmî okullardaki gibi olabileceği gibi, Talim ve Terbiye Kurulunca onaylanan özel müfredatları da uygulayabilirler. Resmi gazeteye göre, özel okullar, öğrenci ücretlerini her yıl Mayıs ayında tespit etmek ve izin verilen basın yoluyla duyurmak zorundadırlar. Basına verdikleri ilânlarda yıllık okul ücretinin yanı sıra indirimler, ücretin ödenme şekli gibi konularda belirtilmiş olması gerekmektedir. Özel okullar kapasitelerinin % 2'sinden az olmamak üzere ücretsiz öğrenci okutmak zorunluluğu vardır. İsteyen özel okullar bu oranı, kendi kurum yönetmeliğinde değişiklik yaparak ve Milli Eğitim Bakanlığı'ndan onaylatmak şartıyla % 10'a kadar çıkarabilirler (T.C. Başbakanlık, 2006).

Anayasa'da, özel öğretim kurumlarının, günün gelişmelerine, eğitim öğretim teknolojilerindeki değişikliklere ve değişimlere uygun olarak eğitim vermeleri, 625 sayılı kanunda bu kurumların sadece kazanç teminine yönelik değil aynı zamanda eğitimin kalitesini yükseltmek ve bu kaliteyi yakalayacak şekilde organizasyonlarını kurmak, gerekli yatırımları yapmak ve bu yönde verdikleri hizmetleri geliştirerek, gelir sağlayabilecekleri vurgulanmıştır. Bu aşamada, özel sektör olan bu kurumların eğitimle ilgili gelişmelere liderlik yapmaları beklenir. Bu kurumlar, var olabilmeleri ve rekabete karşı ayakta kalabilmeleri için de bu rolü üstlenmek zorundadırlar.

Özel okullarda başarının 4 ilkeye bağlı olduğu söylenebilir. Bunlar; vizyoner liderlik, sistem kalitesi, insan kaynakları kalitesi ve donanım kalitesidir. Liderlik yeterlilikleri yüksek, vizyoner bir yöneticinin kaliteli insan kaynakları ile mevcut fizikî altyapı ve donanımın kalitesi ile belli bir sistem içerisinde çalışması ile etkili bir okul oluşturulabilir. Özel öğretim kurumlarında öğrencilerin sportif, sosyal ve

kültürel aktivitelere katılımlarına daha fazla ortam yaratılmakta, psikolojik danışma ve rehberlik faaliyetlerine daha fazla önem verilmektedir. Bu durum öğrencinin zihinsel olduğu kadar sosyal ve Duygusal yönden de daha sağlıklı ve bir bütün olarak gelişimini sağlamaktadır (Nohutçu, 99, s.35). Türkiye'nin kamu eğitim sisteminde önemli bir yere sahip olan özel okullar, devletin gözetimi ve denetimi altında hizmet veren kurumlardır. Bu okulların temelleri, kurucuların özel sermayesi tarafından edinilen değerlerdir. Özel okullar toplumda, okul sahiplerinin özveriyle, daha iyi hizmet sunma ve dünyadaki olaylara yakın ilgi gösterme konularında önem kazanmıştır (Türkiye Özel Okullar Birliği Derneği,2006, s.1).

Özel okulların vermiş olduğu kaliteli eğitimin toplum tarafından 1990 yılından itibaren fark edilmesi, özel okullara ilgiyi arttırmıştır. Büyük şehirler dışındaki diğer yerleşim birimlerinde de bulunan velilerde özel okullara ilgi göstermiş ve bunun sonucunda birçok yerleşim alanlarında yeni özel okullar açılmaya başlanmıştır. Ancak, henüz özel okul açılmayan illerimiz olduğu gibi, sadece özel anaokulu veya ilköğretim okulu bulunan özel öğretim okulu açılmamış olan illerimizin sayısı da azımsanamayacak kadar çoktur. (Türkiye Özel Okullar Birliği Derneği, 2004, s.45). Dünya ülkelerinden bazılarında özel okullaşma oranları örneğin ABD'de % 10, Japonya'da % 28, AB ülkelerinde özel ilköğretim okulları oranı % 27 ve ortaöğretime devam eden öğrencilerin oranı ise % 26'dır (Erdoğan,1995).

Öğrenci başına cari harcamalar bakımından resmî okullarla özel okullar arasında geniş farklar bulunmaktadır. Özel okullarda, resmî okullara göre öğrenci başına 7 katına yaklaşan harcama yapıldığı, özel okullarda daha yüksek öğrenci birim maliyetlerinin, öğretmenlere yapılan yüksek ödemedeki öğrenci sayısının sınırlı tutulmasından, yabancı dil öğretimi, iyi donatılmış laboratuvarlar, iyi bir kütüphane servisi, geniş kapsamlı eğitsel kol faaliyetleri gibi özel koşullardan ileri geldiği belirtilmektedir (Adem, 1982, s.50; Ölçüm, 1992, s.176). Bununla birlikte genel olarak eğitim değişikliği gereklidir. Bu değişimin, Avrupa Birliği'nin bütün tarafları arasında entegrasyonu için milletin ve milletin çocukları adına olması gerekir. Değişiklikler ve hazırlıklar kalite, eşitlik ve tüm eğitim seviyelerinde olmalıdır (Working, 2006). Bu anlamda eğitim sisteminin, Avrupa Birliği bağlamında bir vizyonu olmalı ve bu doğrultuda sistemin felsefi temelleri, amaçları ve içeriği Avrupa Birliği perspektifinde yoğunlaşmalıdır. Avrupa Birliği'nin ne olduğunu, yasamasından yargısına ve yürütmesine nasıl izlediği öğrenilmeli, bütün okullarda bir "Avrupa Birliği okur-yazarlığı" ilân edilmelidir. Sonuç olarak Avrupa Birliği için önce zihinsel hazırlık yapılmalıdır (Erdoğan, 2006).

Türk eğitim sisteminde önemli bir yere sahip olan özel okullar, Avrupa Birliği ülkelerinde olduğu gibi genişletilmeli ve özel okulu teşvik etmeye yönelik politikalar uygulanmalıdır (Working, 2006). Bilgi ve iletişim arttıkça, ebeveynlerin paydaşları olarak talep ve beklentileri artmakta, seçici ve daha cazip hale gelmektedir. Bu beklenti ve talepleri karşılayan veya yerine getirmek isteyen kurum ve kuruluşlar, sundukları ürün ve hizmetlerin kalitesini artırmak ve ebeveynleri kazanmak için yönetme şeklini değiştirmek ve insanlara yaklaşmakla yükümlüdür. Günümüzde birçok kuruluş, her konuyu paydaşların istek ve beklentilerine daha fazla cevap verecek şekilde yeniden düşünmektedir. Bununla birlikte, sosyal inovasyon ve değişim sağlamayı amaçlayan eğitim sistemindeki değişim, insanlar üzerinde çalışacakları ve iletişim kurabilecekleri çevre açısından da daha değerli ve önemlidir (Çetin, 1996, s.24; Kocabaş, 1996, s.292). Eğitim hizmetlerinde özel okullar, nitelikleri ve sundukları hizmet kalitesi ile giderek daha çok tercih edilmektedir. Artan bu talebe cevap verebilmek ve daha çok öğrenci kazanmak amacıyla rekabet eden özel okullarda, reklâm, tanıtım, halkala ilişkiler, insan kaynakları ve pazarlama faaliyetleri daha çok önem kazanmaya başlamıştır (Kaya Kürekçi,2002,s.42). Ancak ne yazık ki, ilgili alan yazın tarandığında özel öğretim kurumlarını tercih etme faktörlerini içeren ölçek sayısının olmadığı gözlemlenmiştir. Anılan bu sebepten dolayı da özel öğretim kurumlarına çocuklarını gönderen öğrenci velilerinin, özel öğretim kurumlarını tercih etmesine sebep olan faktörler ölçeğinin geliştirilmesinin gerekliliği hasıl olmuştur.

YÖNTEM

Bu bölümde, çalışmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama aracı önermelerinin yazılması, veri yorumlama ve çözümlenmeleri yer almaktadır.

Özel öğretim kurumlarının tercih edilmesine etki eden faktörler ölçeği geliştirilmesini amaçlayan bu araştırma, nicel veriye dayalı genel ve ilişkisel tarama modelinde bir araştırmadır. Genel tarama modelleri, evren hakkında genel bir değerlendirme yapmak için, evrenden alınan bir çok element, bir bütün ya da bir grup, örnek ya da örnek evreninden modelleri taramaktadır. İlişkisel tarama modelleri, iki ve daha fazla değişken arasındaki birlikteliğin varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2000: 79). Bu araştırmanın paradigması, bireyin bilinci dışında sosyal dünyanın göreceli olarak değişmez, somut yapılar olduğunu düşünen işlevsel paradigmadır (Günbayı, 2018).

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın çalışma evreni Konya ve Antalya illerinde özel öğretim kurumlarına çocuklarını gönderen öğrenci velileri olarak tespit edilmiştir. Örneklem hacmi olarak 200+ öğrenci velisine kolayda örnekleme alma yöntemiyle ulaşılmaya çalışılmıştır. Yapısal eşitlik modelleri kovaryans matrisindeki farkların anlamlılığına ve örneklem hacmine duyarlı olan testlere dayandığı için n=200+ örneklem hacmi yeterli olarak görülmektedir (Bayram, 2013, s.51).

Önermelerin Yazılması

Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü Öğretim Üyesi Süleyman Karataş danışmanlığında MCKinsey'in 7-S modeline dayanılarak özel öğretim kurumu öğretmenleri, özel öğretim kurumu yöneticileri ve özel öğretim kurumu velileri ile yüz yüze görüşmeler neticesinde altı boyut altında 70 önerme yazılmıştır. Bunlar; Personel boyutunda 11 Yönetim boyutunda 12 Sistem boyutunda 11 Kültür boyutunda 16 Strateji boyutunda 9 Yapı boyutunda 11 önermeyi kapsamaktadır. Önermeler beşli Likert tarzda "1-Kesinlikle Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3- Kararsızım, 4- Katılıyorum 5-Kesinlikle Katılıyorum" düzenlenmiştir.

İşlem

Araştırmada toplanan veriler için açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Açıklayıcı Faktör Analizi; araştırmacının değişkenler arasındaki ilişki hakkında hiçbir fikre sahip olmadığı analizdir. Doğrulayıcı Faktör Analizi, daha önce araştırmacı tarafından belirlenen bir ilişkinin doğruluğunu test etmeye çalışmasıdır (Altunışık, Coşkun ve Yıldırım, 2010, s.264). Her veri seti ölçümleri için güvenilirlik gereklidir. Güvenilirlik, bir test veya ölçekte soruların tutarlılığını ve kullanılan ölçeğin ilgi sorununu ne ölçüde yansıttığını ifade eder (Kalaycı ve diğerleri, 2010, s.403).

BULGULAR

Bu bölümde, ölçeğe ilişkin açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi bulguları ve güvenilirlik analizi bulguları ve iç yorumlar yer almaktadır.

Keşfedici Faktör Analizi Bulguları

Faktör analizi, bir veri değişkeninin temel yapısını tanımlamak amacıyla çok değişkenli bir istatistiksel yöntemin uygulanmasında önemli roller oynayabilecek çok değişkenli bir bütünün genel adıdır. Genel

olarak; p değişkeni tarafından açıklanan yapının birbiriyle ilişkili olduğu; ancak, yeni değişkenle ilişkili olmayan az sayıda ($k < p$) değişken vardır (Alpar, 2011, s.261).

Faktör analizini yapmadan önce belirli adımların takip edilmesi gereklidir. İlk olarak, ölçüm verilerinin doğrulanabilir olup olmadığı, temel ön koşulların ve kısıtların yerine getirip getirilmediği incelenir. Faktörlerin yükledikleri yük matrisi, faktörlerde çıkarma metotlarından biriyle elde edilir. Özdeğerler ve eğim grafikleri incelenir. Son bir aşama olarak, faktör döndürülür ve bir bütün olarak yorumlanır (Alpar, 2011, s.264).

Bir KMO örneği için yeterlilik kriteri, gözlemlenen ilişki katsayılarının büyüklüğünü ve kısmi ilişki katsayılarının boyutunu karşılaştıran bir endekstir. KMO oranı yüzde elli ve üzerinde olmalıdır. Oran ne kadar yüksek olursa, ölçüm veri setinin faktör analizi o kadar iyidir. Faktör analizinde yüzde yetmiş iyi uyumu, yüzde seksen çok iyi uyumu ve yüzde doksan mükemmel uyumu göstermektedir (Kalaycı ve diğerleri, 2010). Bartlett anlamlılık testi, ilişki matrisindeki değişkenlerin en azından bazı değişkenler arasında yüksek korelasyonların bulunma olasılığını test eder. Bartlett testi değişkenler arasında anlamlı korelasyonu gösterir (Kalaycı ve diğerleri, 2010).

Tablo 1’de Özel Öğretim Kurumlarının Tercih Edilmesine Etki Eden Faktörler Ölçeğine ilişkin KMO ve Barlett testi bulguları yer almaktadır.

Tablo 1. Özel Öğretim Kurumlarının Tercih Edilmesine Etki Eden Faktörler Ölçeği KMO ve Barlett Testi Analiz Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Ölçüm Yeterliliği	,871
Barlett Testi	4945,557
Yaklaşık Ki-Kare	528
Serbestlik Derecesi	,000
Anlamlılık	

* $p < 0.01$

Tablo 1’de görüldüğü üzere Özel Öğretim Kurumlarının Tercih Edilmesine Etki Eden Faktörler Ölçeği veri setinin KMO değeri ,871 çıkmıştır. Bu değer, ölçüm verilerinin faktör analizi için mükemmel yakın, çok iyi olduğunu göstermektedir. Tablo 1 incelendiğinde; yaklaşık Ki-Kare değeri 4945,557 serbestlik derecesi 528 ve $p < 0.01$ düzeyinde anlamlıdır. Ki-kare, serbestlik derecesi ve anlamlılık değerine bakıldığında ölçüm veri seti faktör analizi için mükemmel yakın, çok uygun çıkmıştır.

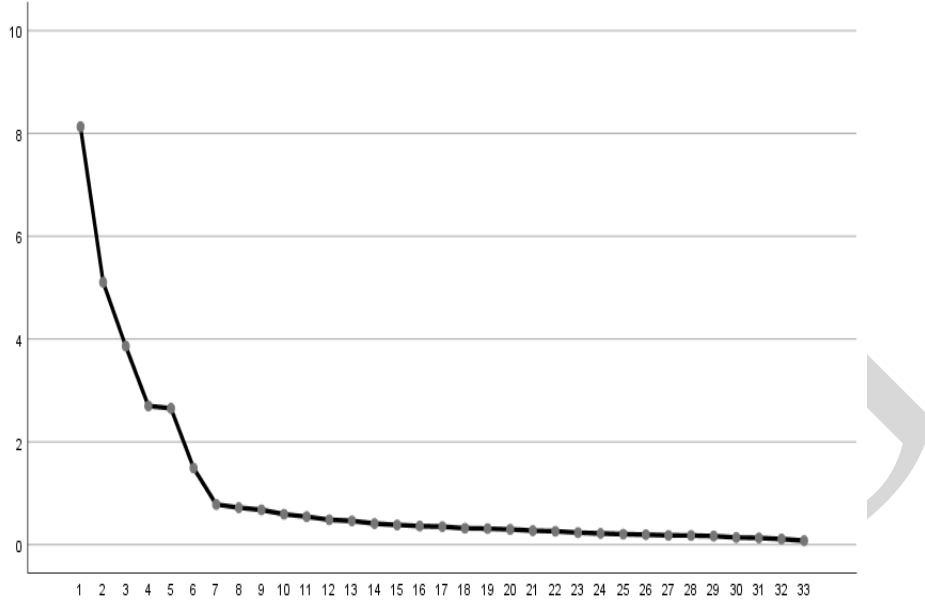
Scree test çizelgesi, her bir faktörle ilişkili toplam varyansı göstermektedir. Grafiğin oluşumuna kadar olan faktörler, elde edilmesi gereken maksimum faktör sayısı olarak nitelendirilir (Kalaycı ve ark., 2010, s.322). Bu yaklaşım, eğimin azaldığı veya değişmediği veya çok düşük değerlere ulaştığı noktadaki özdeğerlerin sayısını dikkate alınmalıdır (Alpar, 2011, s.288).

Özel Öğretim Kurumlarının Tercih Edilmesine Etki Eden Faktörler Ölçeği çizgi grafiği Şekil 1’de incelendiğinde özdeğeri 1’den büyük olan altı faktörün var olduğu görülmektedir.

Faktör yükleri bir korelasyon katsayısıdır, ancak standart hatalar normal korelasyon katsayılarından daha büyük olma eğilimindedir. Bu nedenle, yüklerin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına bakılmaksızın, normal korelasyon katsayısı için kullanılan yaklaşım, testin gücü ve örneğin genişliği hesaba katılarak dikkate alınır. $n = 200$ kişi örnek olarak alındığından, Güç Tablosu = 0.80 ve $\alpha = 0.05$ gözlemlerinden 0.40 ve üzeri faktör yükleri için yeterlidir (Alpar, 2011, s.282). Altunışık, Coşkun ve Yıldırım (2010)’e göre ise $n = 200$ örneklem büyüklüğü için faktör yük değerlerinin 0.384 olması yeterlidir.

Şekil 1. Özel Öğretim Kurumlarının Tercih Edilmesine Etki Eden Faktörler Ölçeği Çizgi Grafiği

Özdeğer, her bir faktörün faktör yüklerinin karelerinin toplamı, her bir faktör tarafından açıklanan varyans oranını belirlemek için kullanılan katsayı ve önemli faktörlerin sayısıdır. Özdeğer ne kadar yüksekse, açıklanan varyans oranı o derece yüksektir (Tabachnick & Fidell, 2001). Özdeğer istatistiği 1'den büyük olan faktörler önemli olarak kabul edilir. Özdeğer istatistiği 1'den küçük olan faktörler dikkate alınmaz (Kalaycı ve diğerleri, 2010, s.322). Açıklanan varyans oranı, analize dahil edilen değişkenlere ilişkin toplam varyansın 2/3'ünün ilk olarak dahil edildiği faktörlerin sayısının ilk olarak önemli faktörlerin sayısı olarak kabul edilir (Büyüköztürk, 2005, s.125). Özdeğerlerin belirlenmesinden sonra, özdeğerlerin öz sayısına karar vermek için varyans yüzdesi kriteri kullanılır. Bu bağlamda, $p \geq 2/3$ veya $p \geq 0.66$ koşulunun sağlanması temel bir bileşen olarak belirlenir (Alpar, 2011, s.288).

Tablo 3'de Özel Öğretim Kurumlarının Tercih Edilmesine Etki Eden Faktörler Ölçeği öz değerleri ve açıkladıkları varyans yüzdeleri yer almaktadır.

Tablo 3. Özel Öğretim Kurumlarının Tercih Edilmesine Etki Eden Faktörler Ölçeği Öz Değerleri ve Açıkladıkları Varyans Yüzdeleri

Faktör	Özdeğer	Varyans Yüzdesi	Yığılmalı Varyans Yüzdesi
1	8,130	24,637	24,637
2	5,104	15,467	40,104
3	3,862	11,702	51,807
4	2,698	8,177	59,984
5	2,652	8,035	68,019
6	1,490	4,516	72,535

Tablo 3 incelendiğinde lamda birinci faktör değeri ($\lambda_1=8,130$) açıklanan toplam varyansın % 24,637'sini lamda ikinci faktör değeri ($\lambda_2=5,104$) açıklanan toplam varyansın % 15,467'sini üçüncü lamda değeri ($\lambda_3=3,862$) açıklanan toplam varyansın % 11,702'sini lamda dördüncü faktör değeri ($\lambda_4=2,698$) açıklanan toplam varyansın % 8,177'sini lamda beşinci faktör değeri ($\lambda_5=2,652$) açıklanan toplam varyansın % 8,035'ini lamda altıncı faktör değeri ($\lambda_6=1,490$) açıklanan toplam varyansın %

4,516'sını keşfetmektedir. Birikimli yüzde satırından da toplam varyansın % 72,535'inin altı faktör tarafından açıklandığı anlaşılmaktadır. Özel Öğretim Kurumlarının Tercih Edilmesine Etki Eden Faktörler Ölçeği veri seti için analiz sonuçlarında bulunan 0.71 değeri türetilecek önemli faktör sayısının altı olmasının yeterli olduğunu göstermektedir.

0.45 veya daha yüksek olan faktör yük değeri seçim için iyi bir kriterdir (Büyüköztürk, 2005, s.124). Yapıyı tanımlamak için 0,30 ila 0,40 arasındaki faktör yükleri genel olarak kabul edilebilir. 0,50 üzerindeki yükler uygulama yükleridir. 0.70'in üzerindeki yükler yapıyı iyi açıklayabilecek yükler olarak kabul edilir (Alpar, 2011). Bununla birlikte, araştırmadaki faktör yükleri 0.45 ve daha üzeridir. Faktör analizi için birçok rotasyon yöntemi vardır. Bu araştırmada Varimax rotasyon yöntemi kullanılmıştır. Varimax yöntemi, faktörlerin isimlendirilmesinde kolaylık sağlamak için en yaygın kullanılan yöntemdir. Bu yöntemde, faktör eksenleri arasındaki açının dik açı (90°) olması sağlanır ve sonuçta ortaya çıkan faktörler arasındaki korelasyon sıfırdır. Dolayısıyla her bir faktörün isimlendirilmesi daha kolay olacaktır (Altunışık, Coşkun ve Yıldırım, 2010).

Tablo 4'de Özel Öğretim Kurumlarının Tercih Edilmesine Etki Eden Faktörler Ölçeği Faktör yük değerleri yer almaktadır.

Tablo 4. Özel Öğretim Kurumlarının Tercih Edilmesine Etki Eden Faktörler Ölçeği Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Önerme No	Personel	Yönetim	Sistem	Kültür	Strateji	Yapı
1	,880	,775	,711	,768	,917	,876
2	,895	,842	,753	,785	,903	,864
3	,873	,745	,777	,829	,891	,822
4	,841	,755	,791	,695	,898	,850
5	,812	,783	,699	,783	,855	,809
6	,809		,745	,819		

Özel Öğretim Kurumlarının Tercih Edilmesine Etki Eden Faktörler Ölçeği açımlayıcı faktör analizi sonuçları Tablo 4'de incelendiğinde döndürme sonrası yük değerlerinin Personel alt faktörü için 0,809 ile 0,895 arasında değiştiği, Yönetim alt faktörü için 0,745 ile 0,842 arasında değiştiği, Sistem alt faktörü için 0,699 ile 0,791 arasında değiştiği, Kültür alt faktörü için 0,695 ile 0,829 arasında değiştiği, Strateji alt faktörü için 0,855 ile 0,917 arasında değiştiği, Yapı alt faktörü için 0,809 ile 0,876 arasında değiştiği görülmektedir.

Doğrulayıcı Faktör Analizi Bulguları

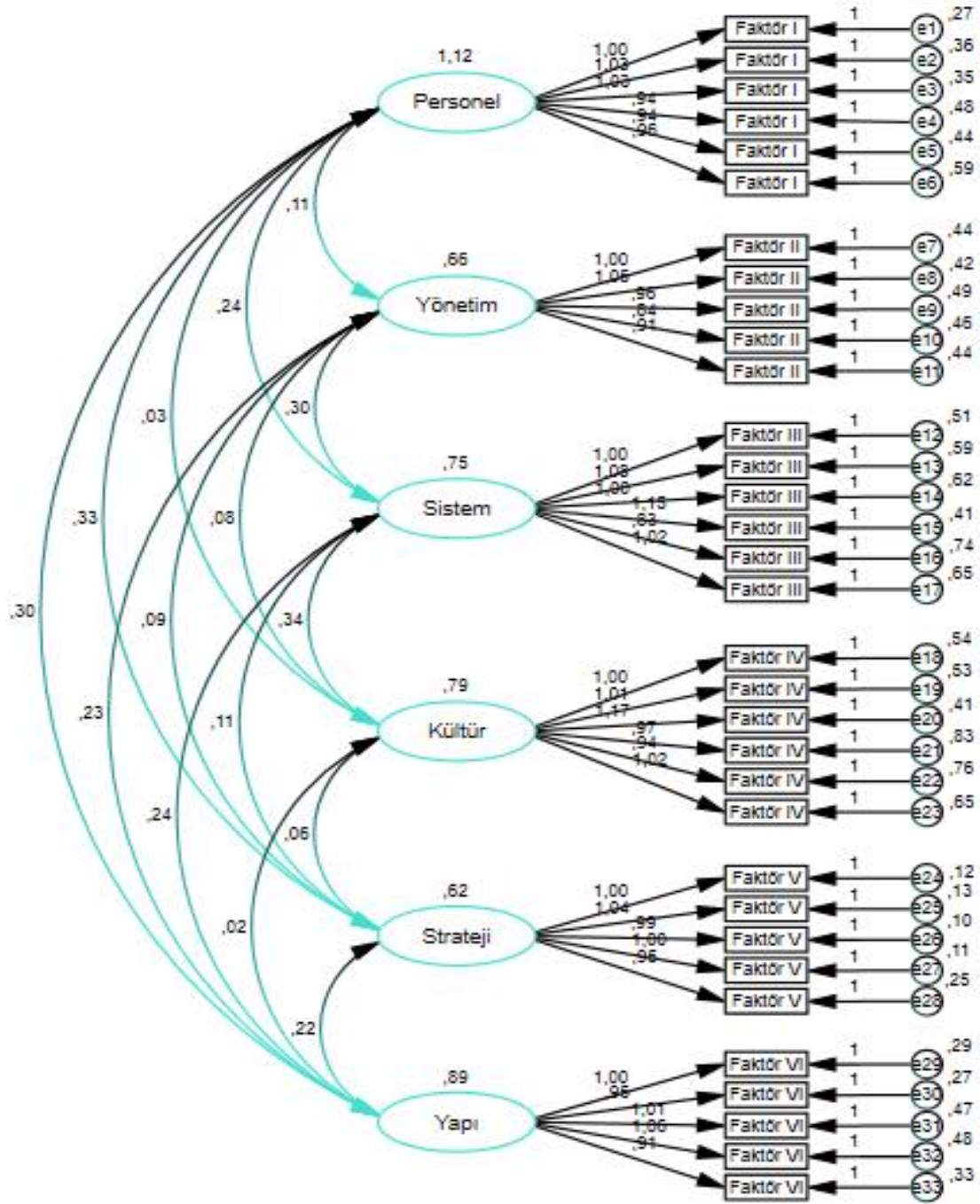
Doğrulayıcı faktör analizi, genellikle ölçek geliştirme ve doğrulama analizlerinde kullanılır ve önceden belirlenmiş veya yapılandırılmış bir yapıyı doğrulamak için tasarlanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi yapısal eşitlik modellemesinin özel bir uygulama alanı olarak görülmekte ve ölçüm modeli tipik bir doğrulayıcı faktör analizi olarak kabul edilmektedir (Bayram, 2013:42).

Şekil 2'de Özel Öğretim Kurumlarının Tercih Edilmesine Etki Eden Faktörler Ölçeği ilk uyumluluk düzeyi sonuçları analiz edildiğinde, 574,319 ki-kare 473 serbestlik dereceli ($p=,000$), ki-kare / serbestlik derecesi =1,214 karşılaştırmalı uyumluluk endeksi NFI ,891 TLI ,976 IFI ,979 RMSEA hatalarının yaklaşık karekökü ,033 GFI mutlak uyum endeksi ,857 AGFI ,831 artık temelli seviye endeksi RMR ,056 olarak bulunmuştur. Genel olarak düzey birdeki sonuçlar uygunluğun oldukça iyi olduğunu göstermektedir (Bayram, 2013, s.78; Meydan ve Şeşen, 2015, s.37; Karagöz, 2016, s.975). Özel Öğretim Kurumlarının Tercih Edilmesine Etki Eden Faktörler Ölçeği birinci düzey faktör yük değerleri incelendiğinde; Personel boyutunda faktör yük değerleri ,94-1,00 Yönetim boyutunda faktör yük değerleri ,84-1,00 Sistem boyutunda faktör yük değerleri ,83-1,00 Kültür boyutunda faktör yük

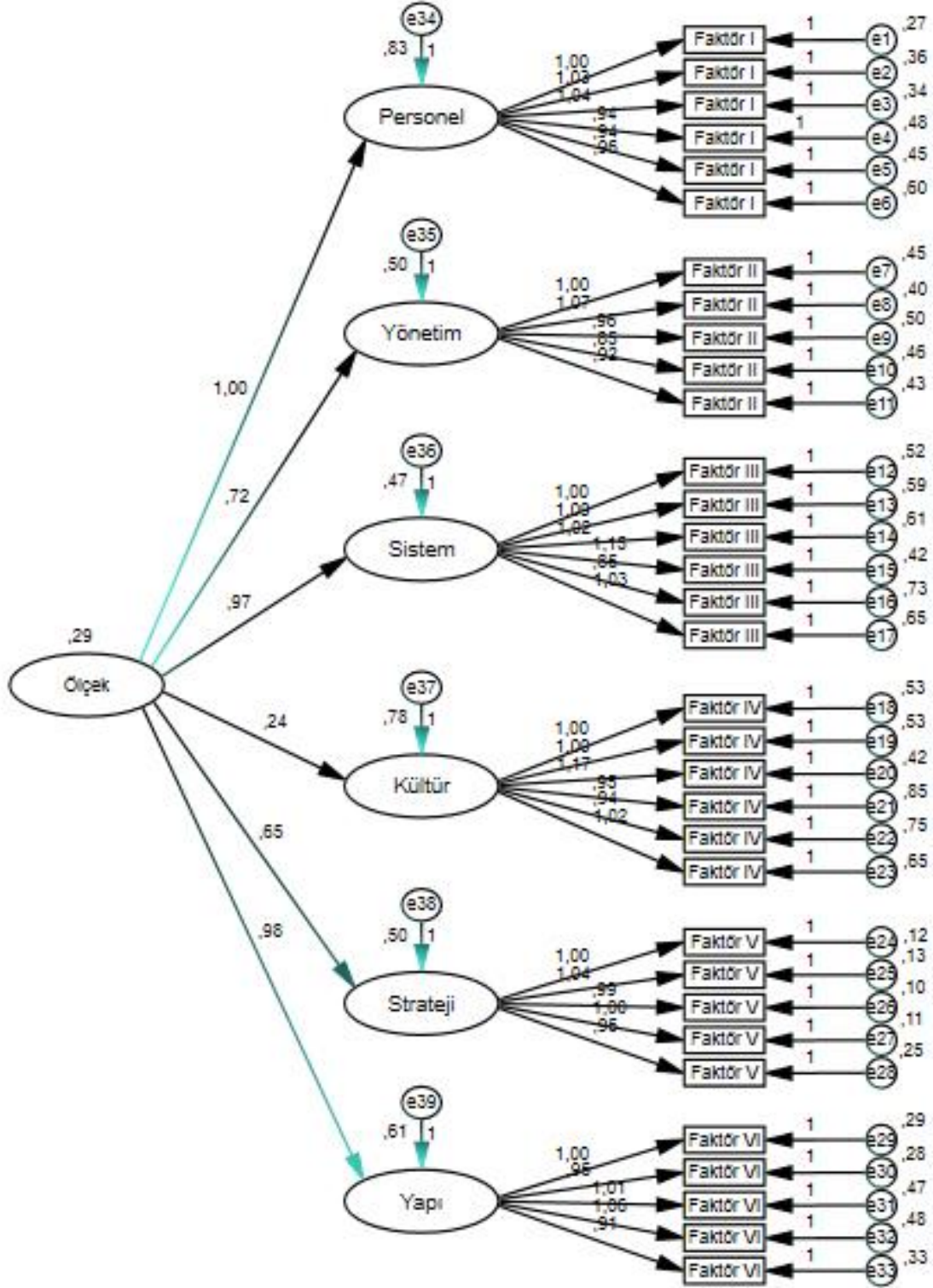

değerleri ,94-1,00 Strateji boyutunda faktör yük değerleri ,95-1,00 Yapı boyutunda faktör yük değerleri ,91-1,00 çıkmıştır. Bu değerler birinci düzey doğrulayıcı faktör analizi için tüm faktör yük değerlerinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Şekil 2. Özel Öğretim Kurumlarının Tercih Edilmesine Etki Eden Faktörler Ölçeği Çok Faktörlü Model Birinci Düzey Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Şekil 3. Özel Öğretim Kurumlarının Tercih Edilmesine Etki Eden Faktörler Ölçeği Çok Faktörlü Model İkinci Düzey Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Şekil 3’de Özel Öğretim Kurumlarının Tercih Edilmesine Etki Eden Faktörler Ölçeği ikinci uyumluluk düzeyi sonuçları analiz edildiğinde, 577,509 ki-kare 477 serbestlik dereceli ($p=,000$), ki-kare / serbestlik derecesi =1,169 karşılaştırmalı uyumluluk endeksi NFI ,894 TLI ,981 IFI ,983 RMSEA hatalarının yaklaşık karekökü ,029 GFI mutlak uyum endeksi ,861 AGFI ,837 artık temelli seviye indeksi RMR ,071 olarak bulunmuştur. Genel olarak düzey ikideki sonuçlar uygunluğun oldukça iyi olduğunu göstermektedir (Bayram, 2013:78; Meydan ve Şeşen, 2015:37; Karagöz, 2016:975). Özel Öğretim Kurumlarının Tercih Edilmesine Etki Eden Faktörler Ölçeği ikinci düzey faktör yük değerleri incelendiğinde; Personel boyutunda faktör yük değerleri ,94-1,00 Yönetim boyutunda faktör yük değerleri ,85-1,00 Sistem boyutunda faktör yük değerleri ,85-1,00 Kültür boyutunda faktör yük değerleri ,94-1,00 Strateji boyutunda faktör yük değerleri ,95-1,00 Yapı boyutunda faktör yük değerleri ,91-1,00 çıkmıştır. Bu değerler ikinci düzey doğrulayıcı faktör analizi için tüm faktör yük değerlerinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Ölçek Güvenilirliği

Güvenilirlik analizi, ölçümde kullanılan testlerin, anketlerin veya ölçeklerin özelliklerini ve güvenilirliğini değerlendirmek için geliştirilmiş bir yöntemdir. Güvenilirlik analizi için en yaygın kullanılan modellerden biri Alpha (α) modelidir. Cronbach’s Alpha yöntemi, ölçeğin homojen bir yapıya sahip birleşik bir bütün ifade edip etmediğini incelemektedir. Ağırlıklı standart, değişimin ortalamasıdır ve bir ölçekte k probleminin varyansları, toplamların genel varyansa oranlanmasıyla elde edilir. 0 ile 1 arasındadır. Alfa (α) katsayısı 0,60 ve $\alpha \leq 0,80$ oldukça güvenilirdir ve $0,80 \leq \alpha \leq 1,00$ oldukça güvenilir olarak kabul edilir (Kalaycı, 2010, s.405). Ölçek veri setine ilişkin güvenilirlik analiz sonuçları Tablo 5’de yer almaktadır.

Tablo 5. Özel Öğretim Kurumlarının Tercih Edilmesine Etki Eden Faktörler Ölçeği Cronbach’s Alfa İç Tutarlılık Analiz Sonuçları

Tercih Edilme Alt Faktörleri	n	Cronbach (α)
Personel	6	,940
Yönetim	5	,868
Sistem	6	,886
Kültür	6	,888
Strateji	5	,956
Yapı	5	,921
Ölçek Geneli (Tüm Boyutlar)	33	,875

Özel Öğretim Kurumlarının Tercih Edilmesine Etki Eden Faktörler Ölçeği Cronbach’s alfa iç tutarlılık analiz sonuçları Tablo 5’de incelendiğinde; Personel alt faktörü için Cronbach (α)=,940 Yönetim alt faktörü için Cronbach (α)=,868 Sistem alt faktörü için (α)=,886 Kültür alt faktörü için Cronbach (α)=,888 Strateji alt faktörü için (α)=,956 Yapı (α)=,921 ölçek geneli için ise Cronbach (α)=,875 olduğu görülmektedir. Güvenirlik katsayısının 0.70 ve üzeri olması test puanları için genel olarak yeterli görülmektedir (Büyüköztürk, 2005:171). Bu sonuçlar Özel Öğretim Kurumlarının Tercih Edilmesine Etki Eden Faktörler Ölçeğinin alt faktörlerinin ve ölçek genelinin güvenilirliğinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Sonuç

Özel Öğretim Kurumlarının Tercih Edilmesine Etki Eden Faktörler Ölçeği veri setinin keşfedici faktör analizine uygunluğu için KMO ve Barlett Testi yapılmıştır. KMO değeri ,871 çıkmıştır. Bu da % 80 ve üzeri bir değere sahip olduğundan veri seti faktör analizi için çok uygundur. Faktör analizi için veri seti uygunluğu Ki-Kare değeri 4945,557 serbestlik derecesi 528 ve anlamlılık düzeyi $p<0.01$ çıkmıştır.

Bu değer de yine ölçüm veri setinin faktör analizi yapmak için çok uygun olduğunu göstermektedir. Yamaç grafiği incelendiğinde n=33 önerme için özdeğeri birden büyük altı adet faktörün var olduğu saptanmıştır. Bu altı faktörün otuz üç önerme içerisinde toplam yüzde yetmiş üçlük bir kısmının açıklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu çerçevede açıklanan toplam varyans oran $p \geq 2/3$ veya $p \geq 0.66$ koşulunu sağlamıştır. Örneklem hacmine göre faktör yük değerleri % 40 ve üzeri olması gerekirken araştırmada % 45 ve üzeri baz alınmıştır. Araştırma sonucunda faktör yük değerleri altı boyut için de % 70 ve üzeri çıkmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi için araştırmada Düzey I ve Düzey II olmak üzere iki adet model çizilmiştir. Düzey I ve Düzey II modellerinin uyum iyiliği indeksleri yüksek çıkmıştır. Bu sayede keşfedilen önermelerin doğrulanması sağlanmıştır. Güvenirlik analizleri için en sık kullanılan modellerden birisi olan Alfa (α) modeli ile ölçek geneli ve alt boyutlarının iç tutarlılıkları test edilmiştir. Test sonucunda, Özel Öğretim Kurumlarının Tercih Edilmesine Etki Eden Faktörler Ölçeğinin alt faktörlerinin ve ölçek genelinin güvenilirliğinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

KAYNAKÇA

- Adem, M. (2008). *Eğitim Planlaması*, Ekinoks Yayınları, Ankara.
- Alpar, R. (2011). *Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistiksel Yöntemler*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Bayram, N. (2013). *Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Büyüköztürk, Ş. (2005). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Çalık, T. ve Sezgin, F. (2005). Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt. 13, No. 1, s. 55 - 66.
- Çetin, M. (1996). İnsanın Artan Önemi. *Bilim ve Teknik Dergisi*, 342 (32)
- Dikkaya, M. ve Özyakışır, D. (2006). Küreselleşme ve Bilgi Toplumu: Eğitimin Küreselleşmesi ve Neo-Liberal Politikaların Etkileri, *Kafkas Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler*, Cilt. 3, Sayı. 9, s. 155-176.
- Erdoğan, İ. (1995). *Paralı Okullar ama Nasıl?*, Yeni Yüzyıl Gazetesi, 19 Nisan 1995.
- Erdoğan, İ. (2006). Avrupa Birliği İçin Önce Zihinsel Hazırlık Yapılmalıdır. İstanbul: Türkiye Özel Okullar Birliği Bülteni, 12(4), s.14
- Eren, H. (2005). Özel Okullar. İstanbul: Türkiye Özel Okullar Birliği Yayınları
- Eser, E. (2014). Küreselleşme Süreci ve Eğitime Etkisi, *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, ISSN: 2147-7655, Cilt. 2, Sayı. 2.
- Günbayı, İ. (2018). Social Paradigms in Guidings Social Research Desing: The Functional, Interpretive, Radical Humanist and Radical Structural Paradigms. *International Journal on New Trends in Education and Their Implications*, 57-76.
- Hesapçıoğlu, M. ve Nohutçu, A. (1999). Velilerin Özel Okul Tercihlerini Etkileyen Faktörler ve *Reklam Stratejileri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Kamburoğlu, H. (1997). *Özel Okulların Türk Eğitim Sistemindeki Yeri, Özel Okulların Sorunları ve Çözüm Önerileri Paneli, Panel Bildiri ve Tutanakları*. İstanbul: İTO Yayınları, s. 27-31,
- Kalaycı, Ş., Albayrak, A. S., Eroğlu, A., Küçükşille, E., Ak, B., Karaatlı, M., et al. (2010). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karagöz, Y. (2016). *SPSS ve AMOS 23 Uygulamaları*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karataş, M. ve Çankaya E. (2010). İktisadi Kalkınma Sürecinde Beşeri Sermayeye İlişkin Bir İnceleme, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl. 2, Sayı. 3.
- Kaya Kürekçi, Ö. (2002). Özel Okullarda Eğitim Hizmetlerine İlişkin Pazarlama Karması
- Kocabaş, İ. (1996). *Eğitim Kurumlarında Örgütsel Değişme ve Yenilik*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi II. Ulusal Eğitim Sempozyumu Bildirileri

- Kulaksızoğlu, A., Çakar, M. ve Dilmaç, M. (1999). Türkiye’de Özel Okullar Hakkındaki Tutumla İlgili Bir Araştırma, *İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı. 11, s. 233-246.
- Meydan, C. H., & Şeşen, H. (2015). *Yapısal Eşitlik Modellemesi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Nohutçu, A. (1999). *Velilerin Özel Okul Tercihlerini Etkileyen Faktörler ve Özel Okulların Reklam Stratejileri*, *İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı. 11, s. 183-202.
- Ölçüm, M. (1992). Eğitimde Özelleştirme. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, Sayı:4, s.132.
- Sarıçay, N. (2012). Türkiye’de Eğitim Sektörünün Sorunları, Eğitimin Ekonomik Boyutları ve Çözümleri, *İzmir: İzmir Ticaret Odası, Ar&Ge Bülteni*, s. 23-27.
- Subaşı, B. ve Dinler, A. (2003). *Dünya da ve Türkiye’de Özel Okullar*. İstanbul: İTO Yayınları
- Tabachnick, B., & Fidell, L. (2001). *Using Multivariate Statistics*. Boston: Ally and Bacon.
- T.C Başbakanlık (2006). *625 Sayılı Yasa Taslağı*. Ankara.
- Türkiye Eğitim Meclisi Raporu, (2014). Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yayınları, Yayın No: 2015/244
- Türkiye Özel Okullar Birliği Derneği (2004). *Özel Okullar ve Eğitim yönetimi Sempozyumu Kitabı*. İstanbul: Özel Okullar Birliği Yayınları
- Türkiye Özel Okullar Birliği Derneği (2006). *Özel Okullarda Eğitim ve Öğretim*, İstanbul: Özel Okullar Derneği Yayını
- Türkiye Özel Okullar Birliği Derneği, *Özel Okullar ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Sempozyumu Kitabı*, Türkiye Özel Okullar Birliği Yayınları, İstanbul 2005.
- Working, A. (2006). *Türkiye’nin Eğitim Sisteminin AB Üyeliği için Hazırlanması*. AB Vizyonu, Türkiye’de Eğitim ve Özel Okullar Sempozyumu, Bildirisi, 20–21 Ocak 2006, Antalya.
- Yalçın, S. (1997). *Türk Eğitiminde Dönüşüm: Özel Okulların Yeri ve Anlamı*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi
- Yirci, R. ve Kocabaş, İ. (2014). Eğitim Finansmanında Özel Okulların Rolü ve Alternatif Bir Model Olarak Sözleşmeli Okullar, *1.Eğitim Kongresi, Antalya*.

EXTENDED ABSTRACT

When the relevant literature is examined, there is very little valid and reliable measurement tool for the factors that are effective in choosing private education institutions. Therefore, this research was carried out to improve the scale of factors affecting the preference of private education institutions. Based on MCKinsey's 7-S model under the supervision of Süleyman Karataş, a faculty member at Akdeniz University, Department of Educational Sciences, 70 suggestions were made under six dimensions as a result of face-to-face interviews with teachers of private education institutions, administrators of private education institutions and parents of private education institutions. These; Staff size 11 Management size 12 System size 11 Culture size 16 Strategy size 9 Structure size includes 11 propositions. This research, which aims to develop a scale of factors affecting the preference of private education institutions, is a research in a general and relational survey model based on quantitative data. In order to make a general evaluation of the universe, the general screening models screen models from many elements taken from the universe, one whole or one group, sample or sample universe. Relational screening models are research models that aim to determine the presence and / or degree of association between two and more variables (Karasar, 2000, s.79). The paradigm of this research is the functional paradigm, which considers that the social world is relatively unchanging, concrete structures apart from the consciousness of the individual (Günbayı, 2018). The study universe of this research was determined as the parents of the students who sent their children to private education institutions in Konya and Antalya provinces. The sample volume of 200+ students was tried to be reached easily by sampling method. As the structural equation models are based on tests that are sensitive to the significance of the differences in the covariance matrix and the sample volume, n = 200+ sample volume is seen as sufficient (Bayram, 2013, s.51). KMO and Barlett Tests were

performed for the suitability of the Factor Factors affecting the preference of private education institutions to the exploratory factor analysis. The KMO value was 871. This has a value of 80% and above, so the data set is very suitable for factor analysis. For the factor analysis, the suitability of the data set was found as Chi-Square value 4945,557 degrees of freedom 528 and significance level $p < 0.01$. This value also shows that the measurement data set is very suitable for factor analysis. When the slope graph was examined, it was found that there were six factors with eigenvalues larger than $n = 33$. It is concluded that these six factors accounted for seventy-three percent of the total of thirty-three propositions. The total variance ratio explained in this framework provided the condition $p \geq 2 / 3$ or $p \geq 0.66$. Factor load values should be 40% or more according to sample volume and 45% or more in research. As a result of the research, the factor load values were 70% or more for six dimensions. Two models of Level I and Level II were drawn in the research for confirmatory factor analysis. The goodness of fit indexes of Level I and Level II models were high. In this way, the propositions discovered were verified. The alpha (α) model, which is one of the most commonly used models for reliability analysis, was tested for internal consistency of scale and sub-dimensions. As a result of the test, it was concluded that the sub-factors and reliability of the scale were high in the Factors Affecting the Choice of Private Education Institutions.

Keywords: Private Teaching Institution, Preference, Factors, Scale Development

ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARININ TERCİH EDİLMESİNE ETKİ EDEN FAKTÖRLER ÖLÇEĞİ

* 1-Kesinlikle Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3- Kararsızım, 4- Katılıyorum 5- Kesinlikle Katılıyorum

PERSONEL	1	2	3	4	5
Eğitim yöneticilerinin ve öğretmenlerin kişilik özellikleri ve kadrolarının nitelikli olması					
Öğretmenlerin alanlarında yetişmiş ve donanımlı olmaları					
Öğretmenlerin kadro sürekliliğinin sağlanması (sürekli öğretmen değiştirmeme)					
Okuldaki yardımcı personel hizmetlerinin niteliği					
Okul personelinin öğrencilere karşı ilgisi, sevecen ve hoşgörülü olmaları					
Öğretmen ve idarecilerle rahatça iletişim kurulabilmesi					
YÖNETİM	1	2	3	4	5
Velilere çocuklarının gelişimine katkıda bulunmalarında yardımcı olabilecek bilgileri içeren periyodik konferanslar düzenlenmesi					
Okulun yemekhanesinin, kantininin, kafeteryasının temizliği ve kullanılan malzemelerin temiz olması					
Çocuklara sağlanan beslenme imkânlarının kalitesi					
Okulda güvenlikten sorumlu görevlilerin olması					
Okulun disiplin (ödül ve ceza) politikası					
SİSTEM	1	2	3	4	5
Okulun alt sistemlerinin (sağlık, rehberlik, ölçme-değerlendirme, program geliştirme gibi) iyi işlemesi					
Tam gün eğitim verilmesi					
Derslerin ilgi çekici biçimde işlenmesi, etüt imkanları ve ders çalışma ortamlarının niteliği					
Okulun sürekli kendini geliştirme çabası içinde olması					
Laboratuvarların yeterli sayıda, nitelikte olması ve etkili biçimde kullanılması					
Eğitim ve öğretim faaliyetlerinde kullanılan araç-gereçlerin amaca uygunluğu, çeşitliliği ve kalitesi					
KÜLTÜR	1	2	3	4	5
Okulun kurumsal kültürünün gelişmiş olması					
Okulun en az bir yabancı dil öğretme imkânı sağlaması					

Okulun kültürel ve sportif alanlarda girdiği yarışmalardaki başarısı					
Okul kütüphanesindeki olanakların yeterliliği					
Okulun çevredeki bilimsel, sosyal ve kültürel faaliyetlere katılımı					
Manevi veya ideolojik yapısının uygunluğu					
STRATEJİ	1	2	3	4	5
Sınavsız olarak bir üst öğretime devam etme olanağı					
Akademik programların yanı sıra öğrencilerin hayatta kullanabilecekleri pratik becerilerini geliştirmeye yönelik programlar uygulanması (esnek müfredat)					
Okulda öğrencilerin kişilik gelişimine ilişkin beklentileri sağlayacak olanakların varlığı					
Üst okullara veya mesleklere, okulun etkili bir yönlendirme programı uygulaması					
Öğrencilerin ders başarısızlığı, sosyal ilişkiler ve psikolojik sorunları gibi alanlarda etkili bir şekilde psikolojik yardım hizmetlerinin verilmesi					
YAPI	1	2	3	4	5
Eğitim kalitesinin yüksek olması					
Sınıf mevcutlarının istenilen seviyede olması					
Okuldaki malzemelerin (sıra, masa, sandalye, tahta gibi) öğrencilerin fiziksel gelişimine uygunluğu					
Okula ulaşım kolaylığı, ısınma ve temizlik imkânlarının iyi olması					
Okulun ücretinin aile bütçesine uygunluğu ve ödemelerde getirdiği kolaylıklar					